

loodusmatk Manija saarele

10. märts 2019. a. toimub
loodusmatk Manija saarele

Manija saar on 4,5 km pikk ja kõige laiemas kohas 500 meetrit lai maalapp rannikust vaid 800 meetri kaugusel. Saare selgroomul kulgeb külatee: sellest kord ühel, kord teisel pool asuvad ridamisi majapidamised, mida varakevadadel kaunistab aas-karukella õitemeri. Saare kõrgemas keskosas asub kiviülev, mis jätkub pikalt kirde pool meres ravadena (kiviste madalikena). Meri on saarest loodes nii madal, et ühel suvel lasid mullikad merd mööda saarelt jalga. 2005. aasta jaanuaritormi ajal jagas aga meri saare kolmeks meres hupivaks laiuks. Manilaiul on tukk männikut, teine mustlepikut ning Tākulaiu sadama vastas puisniidulapp laialehistele puudega. Tākulaiust kirdes, kitsa maariba mandripoolses servas on ilus liivarand, kus tunneb end koduselt haruldane rand-ogaputk.

Manija suurim rändrahn on looduskaitse alla võetud juba 1938. aastal. Kihnu keeles hüütakse seda Kokkõkiviks, kirjakeeles Kotkakiviks. Rahn paikneb Koka talu õuel ning meenutab liukivi – üks külg järsk ja teine lauge kaldega. Graniitgneisist hallika rändrahnu ümbermõõt on 15,1 m (pikkus 6,0 m; laius 3,2 m) ja kõrgus 3,5 m (Viiding, 1986). Ürglooduse raamatusse on kantud Manijalt veel Kurgu-, Lai- ja Astangualune kivi.

Esimest korda on Manijat mainitud 1560. aasta revisjonikirjades kui Holm Maunõ-, Mannõ- või Mano-nimelist heinamaad ja kalurite peatuskohta. 19. sajandi keskpaigast kuni riigi tagavaramaaks arvamiseni kasutati Manijat Pootsi mõisa moonakate heinamaadena. Riik jagas 1933. aastal Pootsi mõisa maadest 26 krunti neile, kes olid nõus Kihnust Manijale ümber asuma. Paari-kolme aasta pärast seisis majad kõrvalhoonetega piki Manija kitsast ja kivist harja Papinast Kuivasäärde nagu nõõri peal reas, ainult Kodu ja Neeme hoidsid Sitna poole eraldi, kokku üle kahekümne suitsu. Peagi elas Manijal 150 hinge. Naised tegelesid peamiselt kodutöödega, mehed kündsid merd. 1991. aastal suleti Manija külakool ja 2004. aastal juba mannermaa lähim – Pootsi kool. Manija üheks väärtuseks on ka karjatatavad rannikumaastikud – ainuvõimalik elupaik paljudele kitsalt kohastunud liikidele nagu kõrele. Kosklatunnide ülespanek ja jääkoskla munade korjamine on Manijal siiani püsinud tava. Korjatakse ka „kullimune“, et ohjeldada meri- ja kalakajaka kolooniaid. Manilaid kuulub UNESCO suulise pärandi meistriteoste nimekirja arvatud Kihnu kultuuriruumi, kus emakeelena räägitakse kihnu keelt, peetakse au sees kihnu kombeid ja igapäevane leib tehakse oma kätega. Endisest koolimajast on Tõstamaa valdavalitsuse abiga saanud külakeskus, kus asub ka asjakohane püsinäitus.

- 7.45 väljasõit Rocca-al-mare Circle-K tanklast
10.15-10.30 ülevõetud praamiga Manijale
või matk mandrilt üle jää (600 m) Manijale
10.30-12.30 matk Manija lõunatippu (3 km) ja Anõlaiule (200 m)
12.30 piknik majaka all mere ääres
14.00 raamatu „Fotolaulud“ esitus Külamajas; püsinäitus
14.30-16.00 matk saare põhjatippu (3-4 km)
17.00 hõljukiga ülevõetud mandrile või üle jää tagasi (600 m)
17.00-19.30 tagasisõit Tallinnasse

Toredaid matkaelamusi soovides,
Martin Suuroja
loodusreisi juht

Lisainfo telefonil 53433271

